

TEORIE ETNICITY A ANTROPOLOGIE EVROPY

ETNICITA:

Soubor představ (sociální struktura, dílčí jevy) o tom, že se lidé dělí na skupiny, které se liší, kulturou a způsobem života, případně dalšími charakteristickými znaky

Nositelé těchto souborů se sami do nějaké etnicity počítají, ovšem neplatí to univerzálně → **etnická indiference** – existují skupiny, které se identifikují na jiném základě, než je etnicita (např. příbuzenství, lokalita...) – takové skupiny jsou do konceptu etnicity vmanipulovány

Etnicita obvykle vymezována na dichotomii **my X oni**. Chceme-li zjistit něčí etnicitu (přináležítost k nějaké etnické skupině), pak se musíme jedince zeptat, do jaké se řadí (pokud tedy chápe kategorii etnikum). Ten, bude-li sdílný, řekne vám název nějaké skupiny, které se cítí být členem. Takové označení se nazývá **etnonym**. Je nativní. Pro zjednodušení si představujeme příslušníka nějaké tradiční společnosti – u takových bývá etnonym často synonymem „lidé“. Oproti tomu, zeptáte-li se toho samého na označení jedince z jiné skupiny, bude tento označen za někoho, kdo např. žije za skálou, či mluví nesrozumitelně atp. Jelikož to ovšem nebude s největší pravděpodobností označení shodně s tím, kterým by se počastoval onen označovaný (nebyl by to jeho etnonym), půjde o **exoetnonym**. Ten je většinou tvořen označením nějaké vlastnosti, která je dle označujícího označované skupině charakteristickou (křovák, Němec..).

etnonym | *exoetnonym*
nativní označení vlastní etnické skupiny | označení etnika dané zvnějšku

3 základní přístupy k etnicitě

PRIMORDIALISMUS

např. **Anthony SMITH** (*Ethnic origin of Nations*) - etnicita je primordiální, národy, jakožto politické jednotky jsou konstruované, rozlišuje nacionalismus **občanský** (Francie) a **etnokulturní** (Stř a V Evropa), **Julián BROMLEJ** - teorie *ethnos* – primordiální dědičné jádro, manifestující se v *ethnikos*, sovětská teorie, návaznost na Marxe, snaží se dokázat, že třídy jsou důležitější než etnicita, současné národy mají etnicitu stálou)

- souvisí s historickým výkladem etnicity
- etnicita je lidskou vlastností, na jejímž základě probíhá vývoj
- je charakteristikou lidstva, nemění se, čl. má nějaký přirozený vztah ke své etnické skupině
- národ má o sobě rozhodovat sám (mít vlatní stát)
- primordiální pouto je skutečné, autentické, vytváří *etnické vědomí* – sounáležitost, solidarita, loajalita
- etnicita předchází nacionalismu
- hledisko analýzy se kryje s hlediskem praxe

MODERNISMUS (konstruktivismus)

Ernest GELLNER (*Národy a nacionalismus*) - základním předpokladem pro vznik nacionalismu je přechod od agrární společnosti k industriální, **povinná školní docházka** – kodifikace politicky preferované kultury, předindustriální doba má jiné zřízení – viz. vpravo Gellnerův žebřík), **Benedict ANDERSON** – ne tolik radikální jako Gellner – národy jsou vytvořené, důležitými okolnostmi je **knihtisk, sekularizace, rozpad megaimpérií**, vidí tvorbu určitého společenství – pomocí masmédií se boří hranice

- současné kategorie jsou konstruktem asi tak 18. – 19. století – vznik moderní společnosti
- historie je složena z různých mýtů – o původu, o společném utrpení...
- Gellnerův předmoderní žebřík:

<i>nadnárody, nadspolečnost</i>	šlechta, aristokracie		
	vojáci		
	klér, duchovenstvo		
<i>společnost</i>	Lokální společnosti	společný jazyk, kultura	např. zemědělci

SITUACIONALISMUS

Nathan GLAZER (studuje přistěhovalce),
Daniel P. MOINIHAN (???), **Jean BARIN (???)**

- lidé se cítí být osobnostmi, cítí sounáležitost s rodinou, spolupracovníky...
- etnicita se projeví až mimo vlastní skupinu – v USA jsem Evropan, v Evropě Čech...
- čl. má mnoho identit, ty se situačně střídají
- čl. chce uplatňovat svůj zájem
- etnicita – komunity usilující o kulturní autonomii
- národ – komunity usilující o teritoriální autonomii
- nacionalismus – snaha o krytí se kulturní a politické jednotky

řecký cestovatel Agetinarchies z Kindu (???) – cestoval po pobřeží Afriky, Arábie, dával etnikům jména dle hlavní složky potravy – Ichtylofágové – rybožrouti, v podstatě etnograf, tím, jak hovoří o cizích kulturách mluví o své řecké, kterou považuje za vyšší, popis uzpůsoben tak, aby byl srozumitelný pro Řeky,

charakteristika skupin: skupina pozorována vně – fyzické a kulturní roydíly

- **pojmenování skupiny** – dle určitého charakteristického znaku
- **dicohtomozace** – charakteristika kultury skrze odlišnosti
- **způsob obživy** – opatřování, je často charakteristické, specifické
- **způsob bydlení**
- **zdravotní stav skupiny a pohřební rituál**
- **podnebná specifika**

srovnatelné se současnou etnografií

Monografická etnografie (struktura):

- obživné aktivity (zemědělství, lov...)
- hmotná kultura (bydlení, strava, oblečení...)
- společenský a rodinný život
- **folkór** – slovesný projev (próza, tanec, zpěv, hudba...) – odlišuje skupiny

etnografové – Melicherčík, Scheufler, Kabrusický

EDDICKÉ MÝTY – etnografický popis z Islandu, záznamy ze 13. století

Jsou věnovány kosmologii a genealogii. Svět není chápán jako celek – každý svět je obýván jinými bytostmi. Centrální postavení světa: MILDGRAD: dvůr, kde žije skupina lidí, co vytvořila mýtus, ASGARD – střed země, posvátná družina. Důležitost: podání genealogie skupiny a její původ od posvátných bytostí. Etnikum a posvátné bytosti tvoří jeden celek. Skupiny si předávají kulturní prvky. Prvky nezanikají, pokud je skupina pohromadě.

Obsahy se u jednotlivých etnik liší, liší se mýty. Etnika znají svůj vznik, jsou osvícena vyššími bytostmi.

- **Mytologické božstvo:** - nejasně vymezené pravomoci
 - nejsou sociálními vzory
 - jsou autoritou pro lidi a skrze ně chápe etnikum svůj původ a existenci – *koherence*
- **Rodové odvození** – od jedné dvojce

Etnické vědomí – atribut důležitý pro existenci etnika (příslušnost ke skupině), ovšem subjektivní prvek

ETNIKUM: - tvoří skupiny lidí, kteří jsou navzájem příbuzensky svázáni

- příbuzenské skupiny, genealogická vazba
- věkové skupiny
- vazba prostorová, teritorialita
- skupiny společenského statusu – dělení rolí (také genderových)
- zájmové skupiny
- náboženství a kosmologie – víra k etnickému vědomí...

Tyto body vytvářejí koherenci etnika – společný systém. Jsou nepřenosné mezi skupinami (struktura etnika) - jejich povědomí o světě – **kulturní relativismus** (50. 60. léta 20. stol.)

R. REDFIELD

Zkoumá problematiku průlomu uzavřenosti etnických systémů (sociální transformace). Při kontaktu jednotlivých skupin se tvoří postoj jedné k jiným – vznikají:

- stereotypy:** - standardizované představy o určité skupině, lidech a předmětech
- kategorizují jevy

- umožňují orientaci – na základě identifikace omezeného množství znaků zařadíme jejich nositele do skupiny
- podporují etnické vědomí
- skupiny si vytvářejí stereotypy navzájem a často tvoří a zdůrazňují odlišné znaky

Náboženské vědomí

Terminologie převzata ze sociálního evolucionismu, stavba pojmosloví od jednoduchých forem.

Edward Burnett TYLOR

Teorie vzniku náboženství, pojmy duše a posmrtného života. Na počátku byla představa duše, která byla potvrzena (vyvolána?) sny – po probuzení se duše vrací do těla – dvojí existence člověka. Smrt je odchodem těla, duše však zůstává, lze s ní komunikovat – uctívání předků. Duši má vše, co je živé. Duše je v artefaktu (fetišismus) – *animismus*. Sféra duchovních sil se hierarchizuje – *polyteismus*. Nejvyšší formou je *monoteismus*.

Max Friedrich MÜLLER

Nejen duše a tělo. Zážitky s nepředvídatelnými jevy, apokalyptické jevy – člk předpokládá, že je musí něco vyvolat.

ČERNONOŽCI

Severoameričtí indiáni (Sixsikové), v 16./17. století zatlačeni do prérií. Charakteristické černé zdobení mokasín. Jezdci na koních (lov, válečníci). Členění do komunit a účelových konfederací.

1780 – 45 Černonožců (epidemie neštovic)

19. století – 8.000 osob → dnes 14.800 osob v rezervacích v Montaně a Albertě.

Chov dobytka a zemědělství.

kosmologie: nejdůležitější úlohu hraje slunce (superiorní bůh) a principální síla *Nastoji* – všeprostopupující, ovlivňující celý svět (mana), dává věcem duši. Předměty mohou prostřednictvím síly promlouvat.

náboženství: potřeba ověření a sdílení. Abstraktní princip . v bdělém stavu, ve snu, ve vytržení, příroda promlouvá pro formou písně (každá věc má svoji píseň) – empiricky ověřitelné! Schopnost měnit svoji substanci, podobu – převtělování → věci se mění (promluvy, metamorfózy). Každá věc má svého ducha (duch stromů, kamenů...) a totemické spříznění (provázání). Systém jako celek: mnohočetná provázání, příbuzenství s neživým okolím. Manický princip, totemismus, animismus, monoteismus. Princip hierarchie (slunce – jeho duchovní princip a duchovní princip živé a neživé přírody).

HARROD

„*Renewing the world*“, popis průběhu černonožských legend, člověk (do nor – žádat slunce) → to mu dalo buben, aby mohl vyvolávat déšť (člk s nadpřirozenou schopností) → dostává se vysoko v hierarchii, ale nesmí selhat. To je fenomén tzv. **kulturního hrdiny**.

Kulturní hrdina – starý muž *Napi*, jediný, který přežil potopu světa. Kdysi dítě trefilo šípem dítě obrů, ti seslali potopu. Na kopci se zachránil pár každého druhu zvířat – poslal bobra, ondatru, vydru, kachnu, kachně přineslo hlínu, ze které utvořil dva lidi → reprodukoval akt stvoření světa – spolupráce s božstvem → člk je na vyšší úrovni (mezi bohem a přírodou)

Kulturní hrdinové - v různých dobách, legendy o stvoření

NAVAHOVÉ – etnikum SA indiánů, jazyková skupina Atabasků, Arizona, Utah, Mexico.

18. stol. – 8.000

počátek 20. stol. – 65.000

dnes – 100.000 (nejpočetnější indiáni)

Řemeslníci a zemědělci. Uvažují ve čtvercových dimenzích (magické číslo 4, odvozené od světových stran).

Mýtus o stvoření: slunce (mužská nejvyšší síla), země (ženská substance) → symbolické obrazce v písku – Navahové přišli ze země

Aleen O'BRIAN

sepisuje vyprávění – svědci a františkánské záznamy. Příchod na svět – skrz několik zemí pod zemí – 2 substance

1. **svět: čtvercového tvaru**, v každém koutě oblak (různé barvy), černý → ženská substance (spí v ní život), bílý → mužský princip (světlo); na východě se setkali; ostrůvek na vodě, na vlnách „temný svět“, 1. strom (borovice), spíše jen představa člka, nevypadal jako současný člk (idea), „lidé z mlh“ – nemají definitivní formu; na západě mrak modrý X žlutý mrak → vznikla žena (lastura a obilí) →

temnota a smrt; 1. muž našel křišťál, rozdělal oheň – probuzení mysli; žena rovněž rozdělala oheň, muž za ní šel, 3x zabloudil, sedí spolu u ohně a zjišťují, že spolu jsou silnější, pak přichází 3. člověk, muž kojot, z vejce z vody – zrození zvířat – svět je malý – stoupají (jsou mlžní) do

2. **svět – modrý:** migrační legenda

3. **svět – žlutý:** světy se zesložitují, mnoho tvorů, sázejí obilí, řeky, hory, ale nesvítil slunce, odcházejí do:

4. **svět: bílý:** po rákosu, bouřka, povodeň, lidé zhmotnění, lezou vnitřkem stvolu (první saranče)

5. **svět:** všech barev, slunce

barevná metaforika pro muže a ženy je častá. Předobrazy ala Platonova jeskyně. Nejsou zde kulturní hrdinové.

Joseph CAMPBELL

II. světová. Když se Navahové dostali na zem, usadili se mezi 4 horami, u malého jezírka se koupala žena – zasvítil na ní měsíc porodila syna šamana, zasvítilo na ní slunce, porodila syna válečníka. Otec je jeden – svit měsíce je odleskem slunce. Skupina terorizována obry – synové jdou za sluncem, procházejí mnoho světů, získávají zkušenosti (sociální učení), slunce bydli v oceánu (zapadá do něj), slunce je podrobí zkoušce (iniciační rituál), udělá z nich muže, dá jim jména, zbraně, ptačí pera....

Častý motiv cesty, časté úvahy o středu světa.

Roger KEESING

Kalabariové – kulturní hrdina jako cizinec, Nigerie, 250.000 lidu, delta Nigeru.

kosmologie: oduševnění světa, všechny věci mají svého ducha. Vše stvořeno bohem, velkým vůdcem. Ani neživé artefakty nemusí trvat věčně → ztráta oduševnělosti. Oddělení ducha od tělesné stránky je smrt. I po smrti lidské duše zůstávají s komunitou a dohlíží na příbuzné, radí jim („duše příbuzných“). – sféra soukromá. Dávají pozor, zda žijí dodržují pravidla, mohou je trestat. Skupina duchů „**vesniční hrdinové**“ – hodnota pro řešení mocenských problémů (mimo příbuzenství). Lidé, kteří do vesnice přišli odjinud měli autoritu a způsobili, že skupina žije tak jak žije. Jednoho dne odešli pryč, jejich duše tam zůstaly, aniž by oni zemřeli → udržují soužití ve vesnici jako celku, všichni se na ně mohou od volávat – sféra veřejná. „**Vodní lidé**“ - duha, hadi, lidská podoba, spjaty s bažinami – místo kde Kalabariové hledají obživu → život v jiném světě, působí na lidské životy. Kreativita věci předurčuje, ale lidi neomezuje. Vodní lidé odpovídají za okamžitý úspěch. Vesniční hrdinové za společenský život.

náboženství: především vysvětluje existenciální otázky, v jakém vztahu jsou lidé k okolí, proč umírají, ne všichni se však tímto ve společnosti zabývají, ale vždy tam jsou nšjací specialisté. Náboženství stanovuje (validuje) síly, které udržují řád, sakralizace pravidel a vztahů. Navíc pomáhá vyrovnat se se smrtí, záplavami... posiluje psychiku v tragických situacích → člk má vytvořen řád, svět → ten se pak stává předvídatelný, mizí neznámé oblasti světa.

Vědec vysvětluje obecná pravidla, zatímco obyvatel vesnice řeší hlavně konkrétní příklady.

Georg SIMMEL

- 1858 v Berlíně, (otec - židovský obchodník brzy zemřel), mnoho přednášel, méně psal, spoluzakladatel německé sociologie. Zaobírá se společenským postavením cizince, které je ambivalentní – má pozitivní i negativní vlivy. Různá postavení cizinců: odmítání (např. v Římě) až po společensky relevantní. Cizinec má od společnosti určitý odstup → společnost je přesvědčená o jeho objektivitě, jeho zcestovalosti a vědomostech, informovanosti, lidé jsou před ním otevřenější → je odosobněný, je prostě cizinec, každá společnost se s tím vyrovnává jinak.

Ralph PIDDINGTON

Problematika migrací z hlediska příbuzenství. Roebucký záliv v SZ Austrálii – KARADJERY – jazykem dnes mluví 12 lidí. Studoval je ve 30tých letech. Malé lovečsko-sběračské skupiny na velkém území, hodně chodili. Mechanismy pro soužití: výměna žen, iniciace mnohaletá (v jiné skupině). Rozvinutý totemický systém, dva výrazy pro totem:

kumbali: jmenovec, sociální aspekt totemismu, soukmenovec

bugari: vazební společenská síla, všechny věci byly stvořeny v době bugari

každý jednotlivec propojen pomocí totemu s ostatními → propojení pomocí bugari. Důležitá je reflexe (sen a skutečnost mají stejnou hodnotu). Je-li žena těhotná, otec sní – uvidí bugari společně s duší dítěte na území, kde žijí – dítě se spojí s totemem → narodí s es duší. Dítě se může narodit s více totemy. Majitel totemu je za ducha dítěte zodpovědný.

Jak se totemový druh vytvořil? stvořitelé světa, bratři Bagajimbiri, povstali ze země, začali se rozhlížet a vznikl svět (reflexí), začnou rozmýšlet, pojmenovávají věci, potkávají bezpohlavní lidi – tvoří jim pohlaví a uvedou je do příbuzenských systémů. Ideální vztahy. Kočičí muž je zavraždil.

Jádrem sociálního učení – iniciační rituál – 12ti letí chlapci – mnoho částí, dítě prochází všemi skupinami, všude hostiny, ono pasivně poznává svět bugari, které nesmí narušit, po návratu je odháněn, ale díky darům ho poznají, dítě mění status po přístupu k totemovým deskám.

GENDEROVÉ ROLE

skupina **Maraqweitů** (Z Keňa) – vesnice jsou tvořeny rodinami s vlastním hospodářstvím, rozdělení práce: muži – zem a hospodářská zvířata, žena – domácnost. Vše je založeno na hospodářství. Kruhová vesnice, po obvodu ženy, uprostřed dům mužů, rozdělená na slabé a silné, hospodářství na kaskádových rovinách. Rozlišují 4 druhy odpadu: popel, hnůj, zbytky, prosa, ostatní. Popel a hnůj se nesmí smísit. Popel - představa zmaru i tepla domova. Stádo doytka je věc přežití a prestiže. Popel – hnůj → ženy – muži. 3 substance – dech (od boha), maso (lidské), duše (během života).

Levi-Strauss

kawakikové: náčelník vesnice a 4 manželky (jedna hlavní), role hlavní manželky se přibližuje k mužství, domácnost obstarávají ostatní manželky

Ňambikvárové: monogamní, role věku a majetku, žena sběrač česač, muž love, pěstitel

Max WEBBER

Chování člověka není jen otázkou aktéra – přizpůsobení se dalším lidem, jednání čilka má symbolický rozměr. Nespokojenost s tím, že ne vždy je zařazován tam, kam by chtěl.

identita: stejnorodost, kontinuální bytí – uvědomování si kontinuity lidské existence v prostoru a čase, člověk si dokáže představit sám sebe jako osobnost, která má svojí minulost, přítomnost, budoucnost!

identita skupinová, sociální – je plurální, dynamická, situační

idea – sám v souladu s časem, sociální okolí, soulad – okolí ho identifikuje stejně jako on sám → projekce sebe sama v čase.

a tady v tom začíná být trochu bordel

Možnost identifikace s více skupinami, rasová identifikace.

skupiny → specifická etnika, klíčová úloha hodnotového systému

USA je pro něho laboratoř na sociální vztahy, jiné kultury jsou chápány jako rasově odlišné, kultura je diferenčním rámcem, koncept specifické etnicity → při hospodářské krizi roste vzájemné napětí vztah kmene a politického společenství – kmen nejen u primitivních společenství. předci – dovozování pokrevního spříznění.

USA – těžko vymezitelný stát či národ – používají spíše slovo LID. Utužování sounáležitosti zpětným dovozováním dějin, posilování skupinové identity

jazykové konflikty – tendence vymezovat národ na jazykovém základě – ne vždy použitelné (Švýcarsko, Alsasané ve Francii mluví německy) Horní Slezsko – loajální s Prusy – **lokální sounáležitost** → pojem **národ je relativní**

Národ je spíše politická jednotka, zajišťující solidaritou mocné komunity, že mají společné náboženství, zvyky, sociální paměť... patetická hrdost na svůj národ

Vymezení skupin – odlišnost sama není důležitá, důležitá je víra v odlišnost.

19./20. století – rozvíjejí se dvě roviny:

1. ideologická – předěly jsou reálné, vymezení kulturními odlišnostmi
2. antropologická – odlišnosti jsou proto, že se skupiny vůči sobě vymezují

do 50tých let – jak se kultury prolínají, kontakt, předávání prvků → vyrovnání, kultury byly nestejnorodé, výměnou kulturních prvků se srovnávají → ale mohou si začít lézt na nervy – to moc nefunguje
60tá léta – jakými mechanismy se odlišnosti utvářejí

Alexander P. Zillinski

Člk má enicit celou řadu

Frederik BARTH

etnicita je fcí sociální organizace. Není důležité, jsou-li skupiny rozdílné, pokud si najdou společný prvek, fixují politickou organizaci (ideologický tlak uvnitř skupiny – je třeba si uvědomit tyto prvky a být jejich nositeli, stačí bránit jen některé prvky, ne celou kulturu – otevřený trh, dálnice, ale přísná endogamie). Multidimenzionální moment → vytváří oblast pro čilka.

Výzkum v Pákistánu, Afghánistánu. Paštuni = Afghánci (7 mil. v Pákistánu), islám, sunité. Kočovným polokočovným pastevcí, usedlé zemědělství, města. Jak se udržují hranice s Balučí? Rozptýlení na velkém území, malá sociální organizace (necentralizovaná), stát funguje na úrovni velkorodiny, hlava rodiny superiorní moc, samostatně rozhoduje, nedotknutelnost rodin – státu nelze vládnout, ozbrojení, kulturní nejednotnost. Co je drží pohromadě?

1. **patrilineární původ** (25 generací zpět)
2. **náboženství** (islám, sunité)
3. **tradice a zvykové chování** (včetně jazyka)

koncept cti IZZAT probíhá na několika úrovních, čest důležitější než majetek:

- 1) **MELMASTIA** – oblast sociálních aktivit, užívání materiálních statků, pohostinnost, starají se o vás, ale spíte v pokoji pro hosty, mají za vás zodpovědnost
- 2) **JIRGA** – řešení věci veřejných, záležitostí mužů – reprodukce patriarchální společnosti → veřejné shromáždění, sedí v kruhu s řeší, dohoda nutná
- 3) **PARDAH** – sociální organizace domácího života, přísně patriarchální, hlava rodiny si udržuje poslušnost a superioritu

Balučové: iránská jazyková větev, muslimové – pevnější sociální organizace. Polofeudální – vládce a zemědělci (odevzdávají část úrody). Do tohoto modelu se pronikne lépe, ačkoliv je to téměř nemožné. Baluč nemůže proniknout mezi Paštúny – museli by ho adoptovat → hranice přes kterou nelze přejít

„*Ethnic groups and Boundaries*“ 1994 (konference Holandsko) – etnické hranice – málo otázek tlaku zvenčí (v roce 1967), kulturu definuje explicitně – etnicita podložená daty

Migrace: 1. generace:

- splynout s okolím, patřit někam
- cizinci lezou na nerv – období rezistence
- odbourání rezistence – počátky žití v kultuře, myšlení v kultuře (plus nějaké prvky z vlastní kultury)
- po více generacích – děti se snadno přizpůsobí

Před Barthem to zkoušela **Florance KLUCKHOLM** (kulturní přístup)

Hispanci a Anglofonní Američané, problematika hodnotící orientace

5 základních otázek:

Jaká je dominantní modalita vztahu jednoho člka k druhému?

- a) konkurenti
- b) indiferentní přístup – moc se k sobě nemají
- c) přátelé, spolupracovníci

Jaká je hlavní časová dimenze u skupiny?

- a) minulost (hispanci)
- b) přítomnost (hispanci)
- c) orientace na budoucnost

Jaký je oceňovaný typ osobností?

- a) pokorný, submisivní (hispanci → katolická morálka)
- b) autonomní – svébytná osobnost
- c) dominantní dobyvatel – anglofonní (protestanté)

Jaký je vztah člka k přírodě?

- a) člk se přírodě podřizuje
- b) člk se cítí součástí přírody
- c) přírodu je třeba zkrotit

Jaké jsou vrozené úlohy člka?

Etnicita kodifikovaných významů

etnicita jako symbolické spojenectví – Clyde Mitchell ji popsal u skupin, které vytvořil Copperbelt – stř. Afrika – lidé z různých kmenů (jazyky...) do měst jako dělníci (doly), některé skupiny k sobě mají blíž jiné dál. Britové vytvořili sociální organizaci X oni již měli svoji kmenovou (stnicitu) → ve městě se museli odlišovat – spojenectví → na základě jazyka, lokality → definovat se v širším celku.

Clyde MITCHEL

„spojenecké přátelství“, etnicita – symbolické příbuzenství, je otázkou vyjednávání, symbolického přináležení. Etnicita chápána mnohem méně závažně (pouze symbolicky X Barth)

Don HANDELMAN

1977 – článek, snaží se vytvořit schéma etnických inkorporací:

- **etnická kategorie:** nejvolnější – rozeznávání příslušníků/cizinců
- **etnická síť** – skupiny, kde dochází k pravidelné interakci, jsou zde vazby

- **etnická asociace** – je pevnější, sdílení zájmů, tvorba organizovaného aparátu
- **etnické společenství (komunita)** – sdílení společenských organizací

USA – 2 úhly pohledu na etnicitu:

- 1) vklad kulturní jinakosti, kterou přináší cizinci (imigrační skupiny) do USA, - přistěhovalci – nositelé etnické kultury, vklad z minulosti (ne otázka sociální organizace)
- 2) princip pro utváření subkultury – Pákistánci, židé, sledování utváření sítě v síti
- 3) etnicita patří někam jinam (minulost, domov) – 3- generace

Eric HOBBSBAWM

dříve měl **národ** jiné významy:

- 90. l. 19. stol. – politická jednotka
- předtím: souhrn obyvatel provincie, země, království
- cizinci
- stejný etnický původ, stejný jazyk, tradice (až 1925)

etymologie – narození, původ; c. 18. století ve významu lidí

společnost na jiných principech solidarity → národní stát funguje jinak (modernisté) → jiný typ loajality, koherence: nacionalismus musel být, aby se vytvořil buržoazní stát

NACIONALISMUS

Anthony GIDDENS: nehodnotící definice:

soubor symbolů a přesvědčení, jež vyvolávají pocit příslušnosti k danému politickému společenství

- nacionalismus: ideologie nějakého národa
- v češtině znamená národní hrdost
- různá sociálně-politická kritéria používaná lidmi k vyjádření jejich etnicity (politická organizovanost)
- nové vědy potvrzují určité mytologie – existence na základě vědeckého vysvětlení
- 19. stol. – dynamická historie národů jako celků → soupeření národů → cílem je zaangażovat příslušníky, konstrukce reality z dávných etnických velkorodin → sekundární skupiny a jejich vztahy sekundárně podloženy (právně) → ale pro nás jsou v podstatě primární
- **komunita** – malá, citové vazby, **společnost** – velká, zprostředkovaná vazba, právní ohraničení

Vlivem historických změn se vyvinuly dva základní typy národů:

- 1) stát a právo, sjednocení občanů – občanský národ, **státní** nacionalismus
- 2) národ – lingvistická kulturní (**etnokulturní**) entita – národ je přáním státu

Ideologie nacionalismu: principy **dichotomizace a komplementarizace**
procesy rozdělující území a určují je.

NORSKO

1814 – oddělení od Dánska, lidová kultura se starými prvky

Ericson: dialekty obyvatel Osla jsou bližší dánštině než norštině, 1905 – teprve vzniká národní stát Norsko

FRANCIE

suverenita státu (1795 . deklarace) – v 18. stol. formování pojmu politický národ, rozkvět 19. a 20. stol., státní nacionalismus, občanský národ

stř. a V Evropa- etnokulturní

při ustanovování národa se vybírá spisovný jazyk – ne vždy se podle Hobsbawma povede na první pokus.

NĚJAKÝ SHRUTÍ:

definice etnicity, 3 směry: **primordialismus, modernismus, situacionalismus**, aplikace na příkladech, **strukturní prvky se vážou na kosmologii, vědomí společnosti, etnicita vytváří koherenci – drží prvky v soudržnosti, genderové prvky, mezigenerační vztahy, vztah živý X mrtvý, náboženství, magie, vztahy mezi formálními skupinami, teritorialita, etnický princip my X oni, prvky etnicity se opakují, prvky soudržnosti, prvky identity, teoretická reflexe (Webber), názory na utváření americké etnicity, nacionalismus, Evropa**